

אילן וקסמן - מחלקת על-קול, החקלאית
waksman@hachaklait.co.il

צליעות מגורמים טראומטיים

צליעות מגורמים טראומטיים תלויות כמעט לחלוטין בממשק ברפת. מגוון הצליעות רב, ד"ר אילן וקסמן עוסק בצליעות הנפוצות ביותר שנגרמות מטרומות - לרפתנים יש מה לעשות במניעת הצליעות

בפריקה מלאה רצוי להוציא מיד לשחיטה מפאת צער בעלי חיים.

פריקת אגן חלקית

ב. ספח עצם

ספח עצם - (exostosis + sequestrum) נגרמים כתוצאה מפגיעה חיצונית בעצם (טראומה), אשר גורמת לשבר חלקי בעצם או הרס השכבה החיצונית של העצם (periost). מצב זה גורם לגדילה בלתי מבוקרת של העצם אשר פוגעת ברקמת החיבור הרכה ובגידים מסביב. הכאבים הנלווים יוצרים צליעה קלה עד חמורה מאוד.

Bone Infection with Sequestrum
It doesn't get better unless you get the bone out!

מגוון הצליעות רב ולכן נעסוק בצליעות הנפוצות ביותר שנגרמות מטרומות.

א. פריקת אגן

סיבות:

1. צפיפות יתר המובילה למאבקים חברתיים, שינויי כוון פתאומיים עקב התנהגות, בריחה ממאבקים וטרומות.
2. מדרך חלק ולא מחורץ המוביל להחלקה של פרות וטרומה.
3. חוסר סבלנות וזירוז/הלחצת

הפרות.

4. חצר מעורבת מבכירות/פרות יוצרת מאבקים חברתיים שעלולים לגרום טראומות.
 5. מחלות כרוניות הגורמות לחולשה שעלולה להביא למעידה - בת שחפת, BLV.
- פריקת אגן יכולה להיות פריקה חלקית (קפסולת המפרק נקרעה אך הגיד המחבר את עצם השוק לאגן תקין) במקרה זה המפרק נפרק וחוזר, או פריקה מלאה (הגיד - teres major קרוע).

סימנים קליניים:

- 1) מפרק הברך יראה מצב מתחה - extention תמידי.
- 2) צליעה בינונית עד קשה מאוד כולל רביצה.
- 3) רביצה ופסיקת רגליים (ניתן לסייע בקשירת רצועות הרגליים).

פרוגנוזה (עתידי החולה) - בפריקה חלקית, הינה מסוגלת לנוע ולצרוך מזון ומים, הפרה תמתין להערכה חוזרת לאחר ההמלטה. רצוי לשכנה בקבוצה קרובה למכון החליבה ע"מ להפחית את מרחק ההליכה. פרות הסובלות מפריקה חלקית או מלאה מתקשות לנוע בחצר תאי רביצה ולכן מומלץ להכניסן לחצר כוללת.

עתידי פרה/עגל בוגרים עם מפרק ברך פגוע הוא קלוש. לעומת זאת בפגיעה בפרקי כף הרגל התחתונים כמו ה-fetlock j.+pastern j. ניתן לבצע כירורגית תהליך פולשני של איחוי מפרק - ankylosis. פגיעות בפרק ה. coffin j (המפרק התחתון ביותר בכף הרגל) נגרמות בעיקר ע"י זיהום עולה מכף הרגל דרך הגידים t deep+superficial, אך יכולה להיגרם גם מטראומה. בפגיעה זו ניתן לבצע כריתה כירורגית של הטלף.

שבר בעצם הטלף התחתונה ביותר

שבר טראומתי נפוץ מאוד נוסף נגרם, בהמלטה עקב הלבשת חבלי/שרשראות ההמלטה מעל ה-fetlock j. על גבי עצמות ארוכות כמו ה-metacarpus ברגל הקדמית או ה-metatarsus ברגל האחורית. שברים אלו ניתן לרוב לתקן ע"י גיבוס, אך רצוי למנוע אותם ע"י שימוש נכון בשרשראות המלטה ע"י ליפוף כפול. ■

במקרי sequestrum ורק לאחר צילומי רנטגן אשר ממקמים בדיוק את מיקומו, ניתן כירורגית להסירו. במקרי exostosis ניתן שוב, לאחר צילומי רנטגן, לגרד ולהסיר כירורגית את אותו ספח עצם.

ג. פגיעות מפרקים תחתונים

חיידקי הסלמונלה והמיקופלסמה הם גורמי הפגיעה העיקריים בפרקים של שגר.

ישנה חשיבות רבה לחיטוי טבורים נכון ובזמן, במניעת דלקות פרקים בשגר.

בבקר בוגר נצפה בפגיעות טראומטיות ברגל האחורית במפרק הברך - stifle במפרק ה-hock (אכילס) fetlock (פרק כף הרגל העליון) + coffin+pastern j. (פרקי כף הרגל התחתונה).

קרע ברצועה צולבת קדמית במפרק הברך